

Teknologi som støtte i hverdagen for personer med demens og deres pårørende. Sjekklisten er oversatt fra svensk ved Linda GjØra og Torhild Holthe, 2012.

Sjekkliste: Teknologi i hverdagen

Teknik som stöd for personer med demens och deras anhöriga var ett projekt i Hjälpmedelsinstitutets regeringsuppdrag Teknik för äldre 2010, forfattere Lena Rosenberg, Louise Nygård, Karolinska institutet.

Denne sjekklisten er utviklet på bakgrunn av resultater fra to forskningsstudier i Sverige. Den ene studien fokuserte på prosessen da personer med demens blir brukere av hjelpemidler. (Rosenberg & Nygård, 2011) og den andre fokuserte på pårørendes beredskap til å akseptere teknologi som støtte til personer med demens, og rollen de fikk som følge av at teknologi ble implementert. (Rosenberg, Kottorp & Nygård, 2012). Etter at sjekklisten ble utviklet, ble den testet av en gruppe helsepersonell og deretter revidert. En rapport som inkluderer den reviderte sjekklisten er publisert i Sverige av Hjälpmedelsinstitutet (Rosenberg & Nygård, 2010) Sjekklisten er presentert i rapporten *Teknik som stöd for personer med demens och deras anhöriga* (Hjälpmedelsinstitutet, 2010), og denne anbefales for å forstå bakgrunnen for sjekklisten og for å få bedre nytte av den! <http://www.hi.se/10331>.

Sjekklisten er tenkt brukt under samtaler med personer med demens og deres pårørende når spørsmål om velferdsteknologi berøres. Hensikten er å minne om ulike aspekter som må vurderes ved implementering av hverdagsteknologi og hjelpemidler.

Sjekklisten er ment brukt av helsepersonell.

Rosenberg, L., Kottorp, A. & Nygård, L. (2012). Readiness to use technology: Views of significant others to people with dementia. *Journal of Applied Gerontology*, 31(4), 510-530.

Rosenberg, L. & Nygård, L. (2010). *Teknik som stöd för personer med demens och deras anhöriga*. <http://www.hi.se/sv-se/Publicerat/Funktionsnedsattning/Aldre-med-funktionsnedsattningar/Teknik-som-stod-for-personer-med-demens-och-deras-anhoriga/>

Rosenberg, L. & Nygård, L. (2012). Persons with dementia become users of assistive technology: A study of the process. *Dementia*, 11(2), 135-154.

Aspekter å tenke på ved en innledende samtale med personen med demens og pårørende om teknologi og hjelpemidler i hverdagen

- Undersøk hvordan personen med demens bruker teknologi i hverdagen og hvordan dette fungerer per i dag. Ta utgangspunkt i de aktivitetene som personen med demens pleier å gjøre eller deltar i og snakk om teknologi som er relevant i hans eller hennes hverdag (for eksempel TV, telefon, minibank).
- Finn ut om personen med demens og pårørende benytter seg av noen knep og løsninger for å kunne bruke teknologi i hverdagen, og om det er gjort noen form for tilpasning av teknologien og hvorfor og på hvilken måte den eventuelt er tilpasset.
- Finn ut om det er teknologi i hverdagen som er spesielt viktig for hvordan personen med demens ser på seg selv, og hvordan vedkommende vil at andre skal se på ham eller henne. Undersøk deretter hvordan bruk og håndtering av denne teknologien fungerer.
- Finn ut om personen med demens og pårørende kjenner til hjelpemidler eller annen teknologi som kan være til hjelp og støtte når man lever med en demenssykdom.
- Vær oppmerksom på at det kan finnes motstridende behov og at situasjonen kan oppleves ulikt for pårørende og personen med demens.
- Vær oppmerksom på at det i noen tilfeller (både hos pårørende og personen med demens) kan finnes betenkeligheter med å forenkle hverdagens aktiviteter for mye. Det kan for eksempel være en bakenforliggende frykt for å miste den kompetansen man har dersom man slutter å bruke den.

Notater:

Aspekter som må vurderes ved formidling, rådgivning og oppfølging av hjelpemidler og teknologi som støtte til personer med demens og deres pårørende

- Forsikre deg om at personen med demens selv opplever et behov for teknologi eller er interessert i å prøve det før det anskaffes.
- Forsikre deg om at teknologien passer inn i den unike situasjonen til personen med demens og pårørende. Faktorer som for eksempel alder, om man bor alene eller sammen med noen, om man arbeider og hvor man er vant til teknologi fra tidligere kan påvirke valg av hjelpemidler og hvordan teknologistøtten skal tilpasses personens hverdagsliv.
- Finn ut hvilken eller hvilke vaner hos personen med demens og pårørende som teknologien kan bli en del av og hvordan dette skal kunne gjøres.
- Forsikre deg om at teknologien støtter personen med demens på en positiv måte, og ikke gjør at han eller hun skiller seg ut på en måte som personen ikke ønsker.
- Vær oppmerksom på at det kan være en risiko for at de virkelige behovene hos personen med demens forbigås i prosessen med å finne gjennomførbare teknologiløsninger. Det er derfor viktig at behovene til personen med demens holdes i fokus gjennom hele prosessen.
- Vurder om teknologien kan stimulere personen med demens til aktivitet på en måte som overensstemmer med personens egne ønsker.
- Finn ut om teknologien er tilstrekkelig enkel å bruke for både personen med demens og eventuelt pårørende.
- Husk at det er viktig at man intuitivt kan forstå hvordan hjelpemidlet eller teknologien virker mens man bruker det, siden det ofte er vanskelig for en person med demens å huske instruksjoner eller lese en bruksanvisning.
- Bestreb deg på å tilpasse formidlingsprosessen slik at personen med demens og eventuelt pårørende får mulighet til å prøve teknologien i sin hverdag før det anskaffes. Dette er en forutsetning for at de skal kunne finne ut om og hvordan teknologien kan være til nytte i hverdagen.

Notater:
